

Biblioteka

Narodowe Święto Konstytucji

3 MAJA

Jakże jesteśmy
szczęśliwe dziś,
my polskie dzieci,
w wolnym urodzone kraju!
Jakże jasno dziś nam
Biały Orzeł świeci
w dniu Trzeciego Maja!
Dziś w wolnej Polsce
naród cały święci,
ten dzień radosny,
dzień wolności i chwały,
święto wiosny.

Janina Majewska

- Celem ustawy rządowej miało być ratowanie Rzeczypospolitej, której terytorium zostało uszczuplone w wyniku I rozbioru przeprowadzonego przez Prusy, Austrię i Rosję w 1772 r.
- **3 Maja 1791 roku Sejm Czteroletni uchwalił pierwszą w Europie i drugą na świecie ustawę zasadniczą.**
- Polska konstytucja jako pierwsza na starym kontynencie regulowała w nowoczesny sposób stosunki między władzą, a obywatelami.
- Niestety nie udało się jej wprowadzić, ponieważ już 4 lata później nastąpił **trzeci rozbiór Polski** i nasz kraj na 123 lata zniknął z mapy Europy.

[Więcej](#)

KoNstyTucja

Trzeciego maja ZWOŁAŁEM NARADĘ przy ławce Dziadka.

- Musimy ustalić podział obowiązków w ba-
zie - oznajmiłem, gdy cała Paczka zgroma-
dziła się już wokół ławki.
- Znowu trujesz? - jęknął Malinowski. -
Co ty się ostatnio taki porządny zrobiłeś?!
- Po prostu pamiętam, jaki był problem ze
sprzątaniem dwa dni temu.
- Jaki znowu problem! - oburzyła się Jago-
da. - Przecież sprzątnęliśmy. W końcu.
- Wiem, że sprzątnęliście. Tyle tylko, że dziś
znowu jest bałagan.

Ciągle jest coś do zrobienia i nigdy nie wiadomo
kto ma to zrobić.

DZIECIAKI W DOMU
KREATYWNE I EDUKACYJNE ZABAWY Z DZIEĆMI

3 maja

★ ŚWIETo NAroDNE

TrZECIEGO MAJA ★

Gdyby każdy za coś odpowiadał, nie musiał-
bym truć.

- Jeśli mowa o truciu, to może ustalimy nie
tylko nasze obowiązki, ale też dni laby -
zapropozowała Jagoda.

- Prawa i obowiązki! - zawołał zachwycony
Wiktor. - Wspaniale!

Napiszmy KONSTYTUCJĘ naszej Paczki!

- Co napismy? - zainteresowała się Maśka. -
Ja umiem napisać „M” i różne inne litery.
Na psykład duże „D”.

- Konstytucja to PODSTAWOWY AKT PRAWNY w państwie
- wygłosił Wiktor. - Najważniejsza ustawa, która określa
wolność obywateli, ich prawa i obowiązki,
i wspólną odpowiedzialność za kraj.

A co to jest konstytucja?

Autorzy Konstytucji

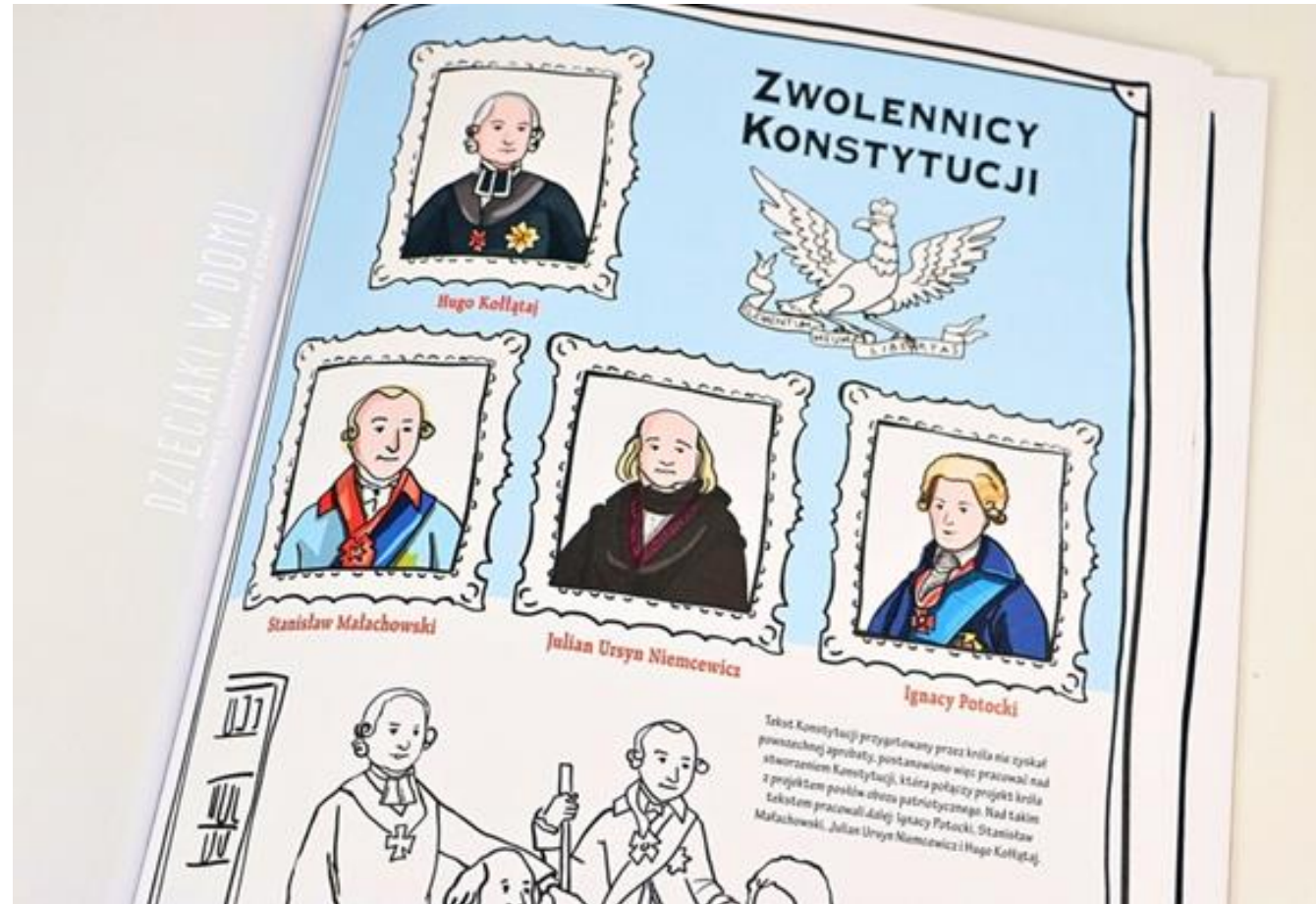
Ignacy Potocki

Hugo Kołłątaj

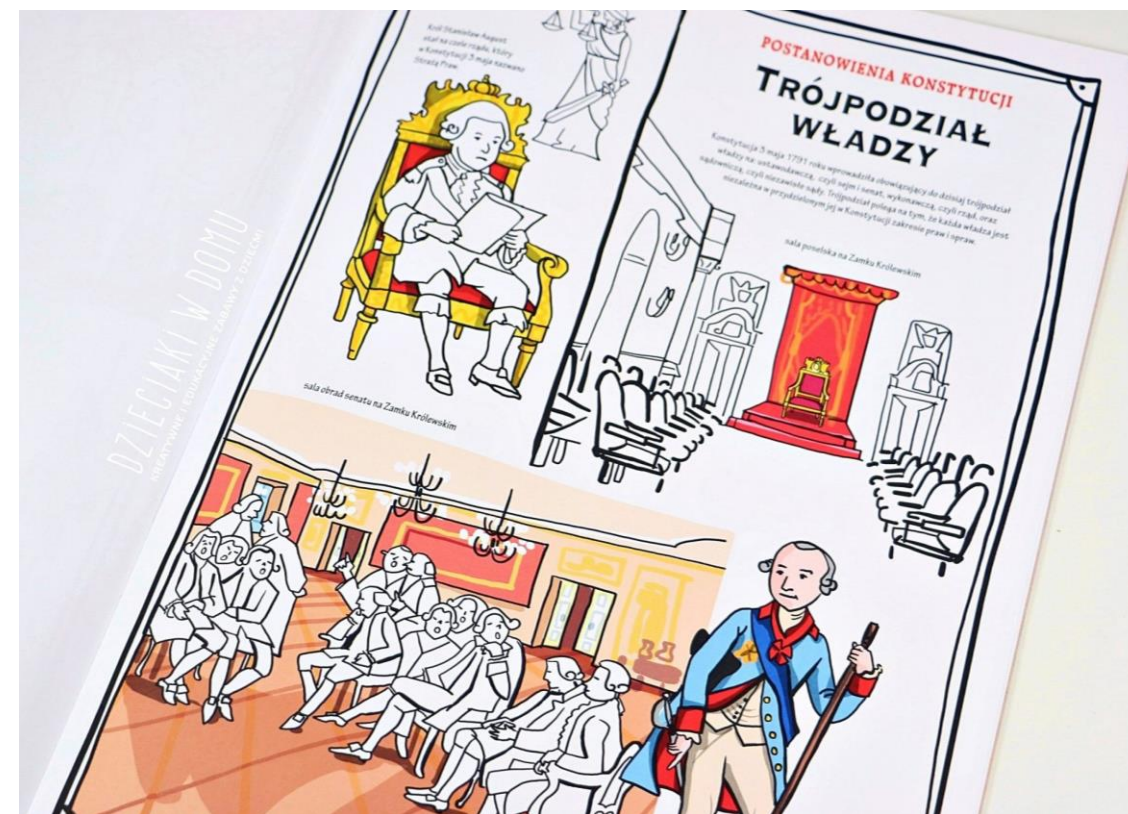

Stanisław August Poniatowski

Konstytucja wprowadziła trójpodział władzy

Konstytucja 3 Maja wprowadzała trójpodział władzy na władzę:
ustawodawczą
(sejm i senat czyli Parlament),
wykonawczą
(król na czele Straży Praw)
oraz **sądowniczą**.

Konstytucja znosiła liberum veto

- **Konstytucja 3 maja** to zbiór praw, które regulowały podstawowe kwestie społeczne i polityczne. - Staś wyrecytował tę szkolną formułkę z tak poważną miną, jakby postanowił nie być gorszy od Marcela.

- Nic nie rozumiem - poskarżyła się Marysia.

- Ojej! - zawołał Staś. - To proste. Przecież nawet w domu panują jakieś zasady. Chodzi o to, że i dzieci, i dorośli mają swoje obowiązki.

- Tak! Tak! - krzyczał Igor. - U mnie w domu kartka z zasadami wisi na lodówce. Jest tam napisane, że moim obowiązkiem jest układanie widelców i łyżek, i noży i sprzątanie po jedzeniu. I że dwa razy dziennie mogę oglądać bajkę.

- Właśnie. - Staś był zadowolony, że jego porównanie przyniosło oczekiwany skutek. - W państwie, tak jak w domu, obowiązują zasady. Twoje są zapisane na kartce, a państwowe w konstytucji.

- Rozumiem! Rozumiem! - zawołała Marysia.

- Ale dlaczego Konstytucja 3 maja jest taka ważna? - chciał wiedzieć Igor.

- Przecież nareszcie zostało zniesione liberum veto. Każde dziecko o tym wie! - Tadeusz popatrzył na chłopca z miną mędrca.

- Co to jest liberum veto? - zainteresował się Antos.

- **Liberum veto** znaczy po prostu „nie pozwalam” - wytłumaczył Marcel. - Każdy szlachcic mógł krzyknąć podczas obrad sejmku „liberum veto” i w ten sposób je zerwać. I wszystkie podjęte uchwały stawały się nieważne.

- Wyobraźcie sobie - zaczął tłumaczyć Staś - że w szkole każdy uczeń może powiedzieć: Nie pozwalam! I wszyscy muszą się do tego dostosować. Na przykład, kiedy klasa ma jechać na wybieżkę, nagle jedno z dzieci mówi: Nie chce mi się! Nie jedziemy! I cała klasa musi zrezygnować z wyjazdu.

- Ojej, ale wtedy to nic nie udałoby się zrobić i wszyscy by się kłócili - zmartwiła się Marysia.

- Tak! - potwierdził Staś, dumny, że potrafił wyjaśnić tak poważną sprawę. - I tak właśnie było w Rzeczypospolitej. Nic nie można było zrobić. Król i sejm nie mogli podjąć żadnej decyzji, bo zawsze znalazł się ktoś, kto krzyknął „liberum veto”! Nie pozwalam!

- Szlachta była często przekupiona - dodał z przejęciem Tadeusz. - Jakiś biedny, mało znaczący szlachcic dostawał od magnata sakiewkę i zrywał obrady sejmku.

- Ale po co?

- Żeby uniemożliwić podjęcie uchwał, które ograniczyłyby złotą wolność szlachecką - wtrącił jak zwykle uczeń Marcel.

Konstytucja powstała

- by osłabić pozycję magnaterii, pozbawiono praw wyborczych łatwo przekupną tzw. szlachtę gołątę, cenzus urodzenia został zastąpiony cenzusem majątkowym.
- by wzmocnić rolę sejmu (zniesiono liberum veto), zakazano konfederacji, powierzono mu pełnię władzy ustawodawczej, prawo uchwalania budżetu i kontrolę rządu.
- by usprawnić funkcjonowanie władzy, wprowadzono jej trójpodział.
- by wzmocnić wojsko, ustalono, że liczebność armii wzrośnie do 100 tys. żołnierzy.

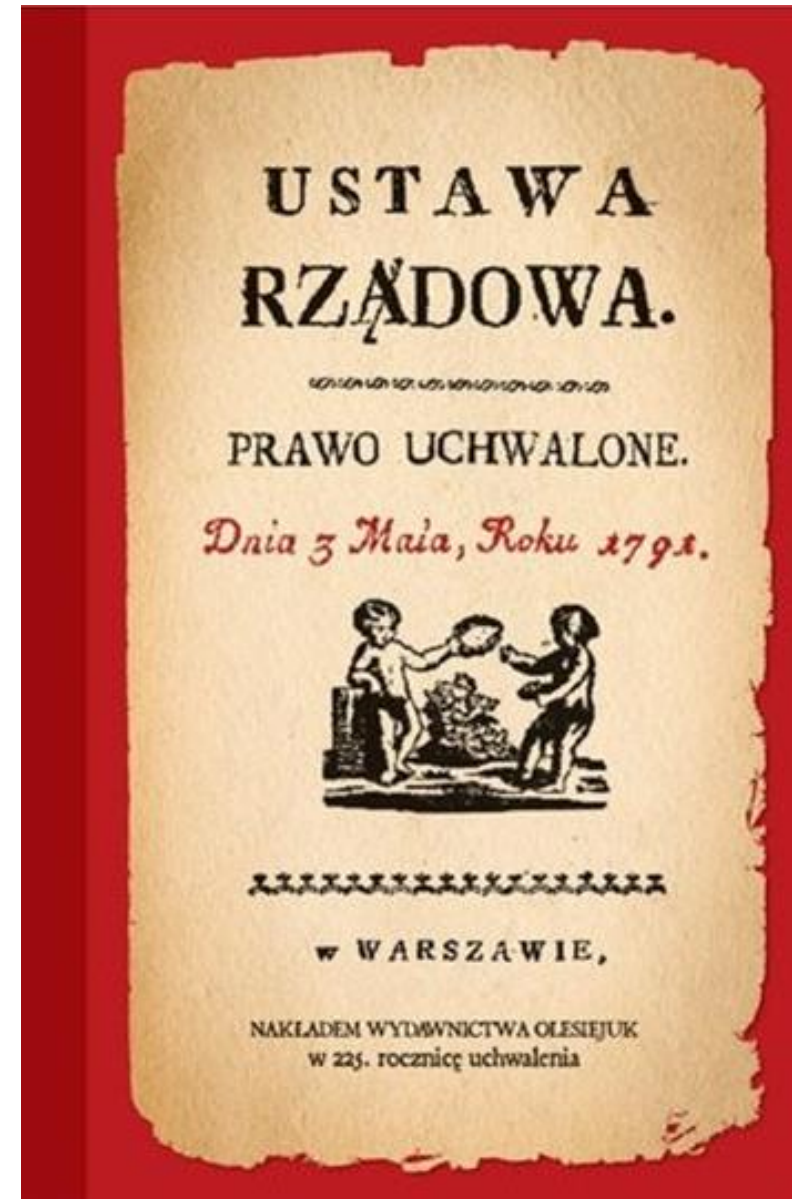

Konstytucja powstała

- by wzmocnić pozycję mieszczan, umożliwiono im nabywanie ziemi, nobilitację do tytułu szlacheckiego i sprawowanie urzędów.
- by usprawnić przekazywanie władzy, wprowadzono zasadę dziedziczenia tronu, likwidując wolną elekcję.
- by usprawnić sprawowanie władzy, powołano Straż Praw (odpowiednik rządu) z królem na czele i podległymi ministerstwami.
- by ujednolicić państwo, Rzeczpospolitą Obojga Narodów przekształcono w państwo unitarne (jednolite, wszystkie jednostki administracyjne wchodzące w skład państwa są tak samo zorganizowane i podporządkowane organom centralnym, które określają ich ustrój i właściwość).

Uchwalenie Konstytucji

- Nie da się ukryć, że Konstytucja została uchwalona **nie do końca legalnie**.
- Uznano, że ważniejsze niż zachowanie parlamentarnych procedur jest przegłosowanie reform.
- Dokonano tego podczas skonfederowanego Sejmu Wielkiego (nie obowiązywało *liberum veto*, by – jak zazwyczaj – głosowania nie zablokował przekupiony poseł), w asyście wojska, pod presją tłumów.
- Termin obrad przyspieszono, by przeciwnicy zmian nie dotarli na czas.

Konstytucja nie należy do rządzących i historii, jest Twoja

ilustracja Sebastiana Szpakowskiego wykonana na podstawie obrazu Jana Matejki

Konstytucja 3 Maja 1791 roku – obraz Jana Matejki wykonany w 1891 r.
Jest artystyczną interpretacją momentu po uchwaleniu konstytucji.

Bibliografia

Dostęp: 2 maja 2020r.

- <https://dzieje.pl/aktualnosci/rocznica-uchwalenia-konstytucji-3-maja>
- <http://muzhp.pl/pl/c/588/stanislav-august-poniatowski-i-konstytucja-3-maja>
- <https://dzieciakiwdomu.pl/2018/05/konstytucja-3-maja-materialy-dla-dzieci.html>
- <https://biblioteka.pl/>
- <https://slideplayer.pl/slide/1284709/>